

	<h2 style="margin: 0;">СИЛАБУС</h2> <h3 style="margin: 0;">НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</h3> <h4 style="margin: 0;">«ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»</h4> <p style="margin: 0;">Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)</p> <p style="margin: 0;">Спеціальність: <u>G11</u> <u>Машинобудування</u></p> <p style="margin: 0;">Рік навчання: <u>1-й</u>, семестр <u>2-й</u></p> <p style="margin: 0;">Кількість кредитів ECTS: <u>3</u> <u>кредити</u></p> <p style="margin: 0;">Назва кафедри: <u>Охорони праці та біотехнічних систем в тваринництві</u></p> <p style="margin: 0;">Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	к.т.н., доц. Твердохліб Ігор Вікторович
Контактна інформація лектора (e-mail)	igor@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Охорона праці та безпека життєдіяльності» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції - 16 год.; практичні заняття - 14 год., самостійна робота - 60 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані зі біологія (шкільний курс) хімія, фізика.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисципліни Технологічні та організаційні основи сільськогосподарського машинобудування, механізація навантажувально-розвантажувальних, транспортних і складських робіт.

Призначення навчальної дисципліни.

Людина та її здоров'я є найбільшою цінністю держави, яка докладає чимало зусиль для створення умов безпечної життєдіяльності всього населення України. Дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» встановлює зміст регулювання зв'язків між природою та людиною, та між людиною, машиною та навколишнім середовищем в процесі виробництва.

Освітня компонента «Охорона праці та безпека життєдіяльності» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з галузевого машинобудування.

Мета вивчення навчальної дисципліни.

Мета навчання – це формування у здобувачів умінь та компетентностей щодо створення безпечних умов діяльності та життя, опанування принципів гармонійного розвитку особистості та сталого розвитку суспільства, вивчення впливу на людину зовнішніх та внутрішніх факторів у всіх сферах її життєдіяльності.

Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни полягає у тому, щоб навчити здобувачів вищої освіти аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації та покращити організаційно-правову діяльність адміністрації з питань безпеки праці, виявляти умови позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх та внутрішніх факторів, обґрунтовувати оптимальні умови та принципи життя.

Прогнозувати вплив змін параметрів середовища існування на життєдіяльність.

Грамотно діяти під час надзвичайних ситуацій та при наявності небезпечних факторів у повсякденній діяльності. Аналізувати вплив умов праці на захворювання та травматизм.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕНІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти такими програмними компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. .

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності (ФК):

ФК 4. Здатність втілювати інженерні розробки у галузевому машинобудуванні з урахуванням технічних, організаційних, правових, економічних та екологічних аспектів за усім життєвим циклом машини: від

проектування, конструювання, експлуатації, підтримання працездатності, діагностики та утилізації.

ФК 10. Здатність розробляти плани і проекти у сфері галузевого машинобудування за невизначених умов, спрямовані на досягнення мети з урахуванням наявних обмежень, розв'язувати складні задачі і практичні проблеми підвищення якості продукції та її контролювання.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

ПРН10. Розуміти проблеми охорони праці та правові аспекти інженерної діяльності у галузевому машинобудуванні, навички прогнозування соціальних й екологічних наслідків реалізації технічних завдань.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод самопрезентації).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Вступ. Безпека праці в галузях сільського господарства Безпека праці при виконанні технологічних процесів у тваринництві. Безпека праці при проведенні робіт у рослинництві.	2		4
2	Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	2		4
3	Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності.		2	4
4	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	2		4
5	Раціональне та здорове харчування.		2	4
6	Захист населення у надзвичайних ситуаціях і ліквідація їх наслідків Заходи безпеки при роботі по знезараженню транспортних засобів, апаратури, тари, спецодягу, знищенні пестицидів	2		4
7	Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини.		2	4
8	Вступ. Теоретичні основи та правові питання охорони праці	2		4

9	Навчання, інструктажі та перевірка знань з охорони праці. Розробка інструкції з охорони праці під час виконання робіт у ремонтних майстернях та в польових умовах.		2	4
10	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Освітлення, вентиляція та опалення.	2		4
11	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань на виробництві. Випадки виробничого травматизму при ремонтних роботах		2	4
12	Основи техніки безпеки виробничих процесів. Вимоги безпеки до виробничих процесів, виробничого обладнання, машин і механізмів. Безпека праці при виконанні механізованих робіт.	2		4
13	Правила надання домедичної допомоги		2	4
14	Електробезпека. Пожежна безпека на підприємствах АПК Безпека праці при роботах в зонах повітряних ЛЕП	2		4
15	Вивчення, вибір та розрахунок потреби засобів індивідуального захисту. Вибір ЗІЗОД в залежності від умов праці		2	4
Разом		16	14	60

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання або містять проблемні аспекти теоретичного та практичного характеру.

Виконання самостійної роботи з дисципліни здобувачами здійснюється під час виконання окремих завдань на практичних заняттях, вирішенні тестових завдань та виконанні індивідуального завдання.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1.	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
2.	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання першоджерел)	15	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, вирішення ситуаційних задач, обговорення проблемних питань
3.	Індивідуальне завдання	10	1 раз на семестр	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4.	Підготовка до контрольних заходів	5	2 рази на семестр	Тестування
Разом		60		

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

Мультимедійне обладнання: проектор 1 шт, екран – 1 шт, ПЕОМ – 1 шт.

Стенди та плакати: Куточок охорони праці, Куточок охорони цивільного захисту, Пожежна безпека, Електробезпека, Перша допомога потерпілим, Інформаційно-довідковий куточок щодо дій у надзвичайних ситуаціях, Дії при природних надзвичайних ситуаціях, Дії при техногенних надзвичайних ситуаціях, Індивідуальний захист, Класифікація можливих надзвичайних ситуацій, Захист населення при надзвичайних ситуаціях, Засоби розвідки сил цивільного захисту.

Прилади: Учбова модель для СЛР дорослий «Профі» з контролем, Шумомір GM1358, Анемометр GM8901+, Анемометр чашковий МС-3, Люксертр Ю 116М, Психрометр аспіраційний, Прилад хімічної розвідки ВПХР, Прилад радіаційної розвідки ДП-5В, Дозиметр-радіометр МКС-05, Гігрограф метеорологічний М-21А, Дозиметр ІД-1, Протигази, респіратори, захисний костюм Л1.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ Основна література

1. Омельянов О.М., Спирін А.В., Твердохліб І.В. Практикум з безпеки праці та життєдіяльності: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ. 2020. 334 с.

2. Желібо Є.П., Завіруха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. навч. посібник. 8-е вид. Київ. Каравелла. 2018. 264 с.
3. Безпека життєдіяльності: підручник .О.І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с.
4. Основи охорони праці : підручник О.І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 264 с.
5. Пожарова О. В. Охорона праці : навчальний посібник. О. В. Пожарова. - Одеса, 2022. - 86 с.
6. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник / В.В. Березуцький та ін. Харків : НТУ ХПІ, 2018. 553 с.

Додаткова література

1. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. Підручник. За ред. М.П. Гандзюка. К. : Каравелла, 2008. 384 с.
2. Геврик Є.О. Охорона праці : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. 280 с.
3. Пістун І.П. Охорона праці в галузі машинобудування: навчальний посібник І.П. Пістун, Р.Є. Стець, І.О. Трунова. Суми: Університетська книга, 2011. 557 с.
4. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посібник. Львів : Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.
5. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навч. посібн. За ред. Є.П. Желібо. 6-е вид. К.: Каравела, 2011. 344 с.
6. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум : Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 496 с.
7. Пістун І.П., Березовська О.Г., Трунова І.О., Трач А.Ю., Березовський А.П. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навчальний посібник / За ред. І.П. Пістуна. Львів: «Тріада плюс». 2011. 648 с.
8. Рудницький Б.О., Спирін А.В., Омелянов О.М., Твердохліб І.В. Атестація робочих місць – важливий фактор безпеки сільськогосподарського виробництва. *Техніка, енергетика, транспорт АПК. №2(90). 2015. С. 33-36.*
9. Рудницький Б. О., Спирін А. В., Омелянов О. М., Твердохліб І. В. Оцінка впливу вібрації та шуму на працівників АПК та його профілактика. *Вібрації в техніці та технологіях. №1(81), 2016. - С. 62-66.*
10. Спирін А.В., Цуркан О.В., Твердохліб І.В., Борисюк Д.В. Ергономічні аспекти охорони праці в сільському господарстві. *Техніка, енергетика, транспорт АПК. 2022. № 1 (116). С. 41-50.*

11. Спірін А.В., Цуркан О.В., Твердохліб І. В., Борисюк Д.В. Вплив вібрації на ергономічні показники виробничого процесу. *Вібрації в техніці та технологіях*. 2023. № 1 (108). С. 45-56.

12. Твердохліб І.В., Борисюк Д.В., Спірін А.В., Присяжнюк Д.В. Шум як ергономічний фактор виробничого процесу. *Наукові праці ВНТУ*. 2023. № 4. URL

Інформаційні ресурси

1. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 р. No 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#>

2. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. No 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694>

3. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971. No 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#>

4. Державна служба України з питань праці: веб-сайт. URL: <http://dsp.gov.ua>

5. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник В. В. Сокуренко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокуренка; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/064659a3311c-4355-b1c4-47647cc9038c/content>

6. 6. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Електронний ресурс] : довідник у 2-х ч. Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима та ін.; за заг. ред. Ю. В. Буца. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 179 с. URL: <https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=USH.60.29508>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8
2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання домашніх завдань	7
4	Самостійна робота, індивідуальні та групові творчі завдання (виконання, презентацій за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	7
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		

5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8
6	Участь у роботі на практичних заняттях	8
7	Виконання домашніх завдань	7
8	Самостійна робота, індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	7
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у відповідності до шкали.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни